

Είναι οι μαθητές ευχαριστημένοι;
Αποτελέσματα PISA 2015:
Ευημερία των μαθητών

PISA

PISA In Focus #71

Τι μας λένε τα δεδομένα

Επίδοση στο σχολείο και ικανοποίηση από τη ζωή

- Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ οι 15χρονοι μαθητές είναι ικανοποιημένοι από τη ζωή που ζουν: δηλώνουν επίπεδο 7,3 σε μια κλίμακα ικανοποίησης από τη ζωή που κυμαίνεται από το 0 έως το 10. Αλλά περίπου το 12% των μαθητών, κατά μέσο όρο, δεν είναι ικανοποιημένοι από τη ζωή τους: αναφέρουν 4 ή λιγότερο στην κλίμακα.
- Τα κορίτσια και οι μαθητές από μη ευνοϊκά περιβάλλοντα είχαν λιγότερες πιθανότητες να αναφέρουν υψηλά επίπεδα ικανοποίησης από τη ζωή τους σε σχέση με τα αγόρια και τους μαθητές από ευνοϊκά περιβάλλοντα.
- Οι μαθητές με τις καλύτερες επιδόσεις είναι ελάχιστα πιο ικανοποιημένοι από τη ζωή τους σε σχέση με τους μαθητές που έχουν μέτριες επιδόσεις. Δεν υπάρχει σαφής σχέση μεταξύ του χρόνου μελέτης και της ικανοποίησης από τη ζωή.
- Περίπου το 64% των κοριτσιών και το 47% των αγοριών ανέφεραν ότι αισθάνονται πολύ αγχωμένοι ακόμη και αν είναι καλά προετοιμασμένοι για ένα τεστ. Το άγχος που σχετίζεται με τη σχολική εργασία σχετίζεται αρνητικά με την επίδοση στο σχολείο και με την ικανοποίηση των μαθητών από τη ζωή τους.
- Τα κορίτσια είχαν περισσότερες πιθανότητες από τα αγόρια να αναφέρουν ότι επιθυμούν άριστους βαθμούς στο σχολείο και ότι θέλουν να είναι σε θέση να επιλέξουν μεταξύ των καλύτερων ευκαιριών όταν αποφοιτήσουν. Αλλά τα αγόρια ήταν πιο πιθανό από τα κορίτσια να περιγράψουν τους εαυτούς τους ως φιλόδοξους.
- Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ, το 44% των 15χρονων μαθητών αναμένει ότι θα ολοκληρώσει το πανεπιστήμιο. Στην Κολομβία, την Κορέα, το Κατάρ και τις Ηνωμένες Πολιτείες, περισσότεροι από τρεις στους τέσσερις μαθητές αναμένουν κάτι τέτοιο. Κατά μέσο όρο, οι μαθητές από μη ευνοϊκά περιβάλλοντα είχαν 40 ποσοστιαίες μονάδες (ή 2,5 φορές) λιγότερες πιθανότητες να αναμένουν να ολοκληρώσουν ένα πανεπιστημιακό πτυχίο από ό,τι οι μαθητές από ευνοϊκά περιβάλλοντα.

Η κοινωνική ζωή των μαθητών στο σχολείο

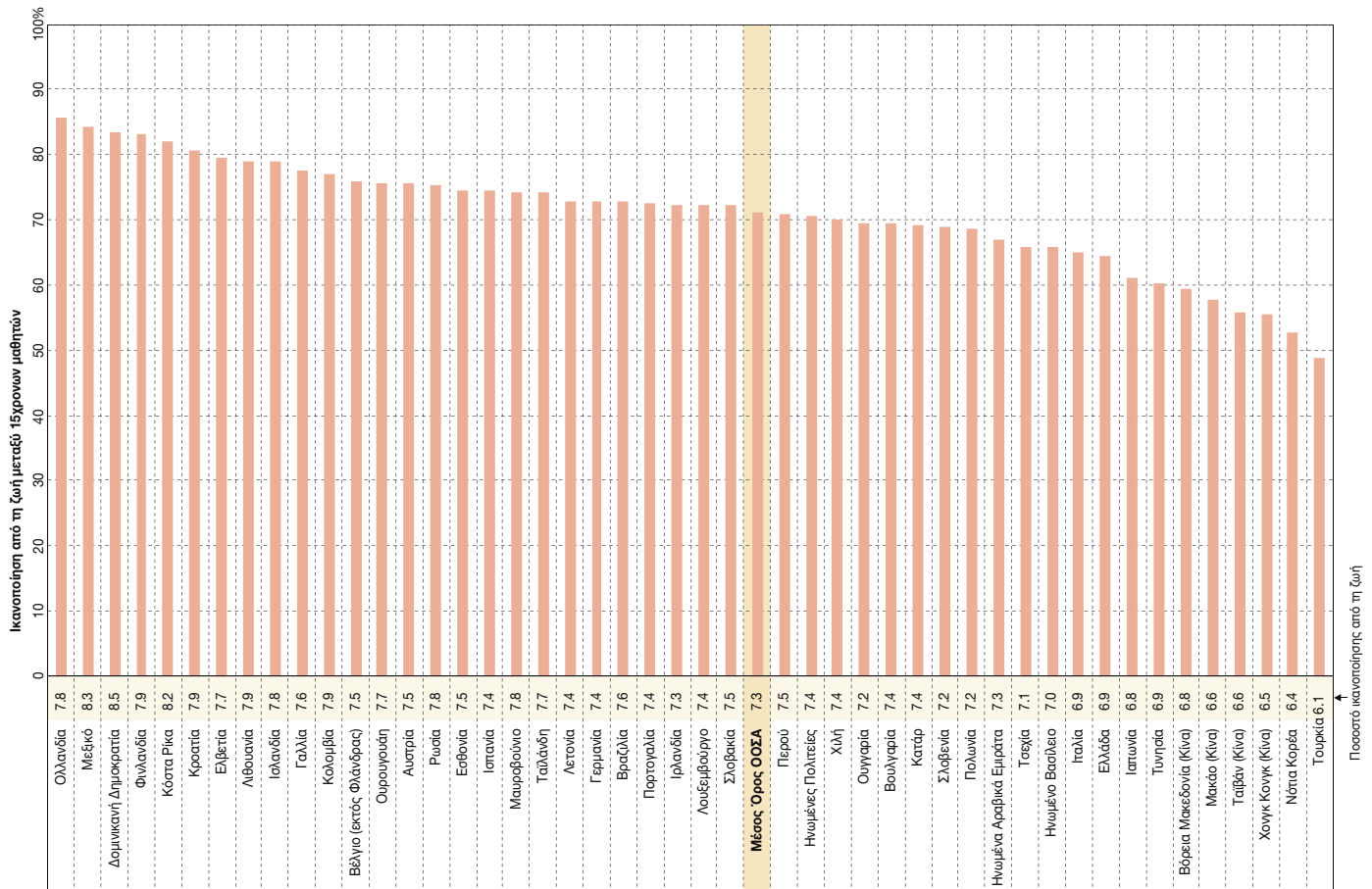
- Η πλειοψηφία των μαθητών σε 67 χώρες και οικονομίες αισθάνεται ότι ανήκει στη σχολική κοινότητα. Ωστόσο, σε πολλές χώρες, οι μαθητές από μη ευνοϊκά περιβάλλοντα και οι μαθητές πρώτης γενιάς μεταναστών είχαν λιγότερες πιθανότητες να αναφέρουν ότι αισθάνονται ότι ανήκουν στο σχολείο από ό,τι οι υπόλοιποι μαθητές.
- Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ και σε πολλές χώρες και οικονομίες εταίρους, η αίσθηση του ανήκειν στο σχολείο των μαθητών εξασθένησε μεταξύ 2003 και 2015.
- Ένας στους πέντε μαθητές ανέφερε ότι βιώνει κάποια μορφή άδικης μεταχείρισης από τους καθηγητές του (του επιβάλλεται σκληρή πειθαρχία ή αισθάνεται προσβεβλημένος ή γελοιοποιημένος μπροστά σε άλλους) τουλάχιστον μερικές φορές μέσα σε ένα δεδομένο μήνα.
- Περίπου το 4% των μαθητών σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ (το ισοδύναμο περίπου ενός μαθητή ανά τάξη) ανέφερε ότι χτυπιέται ή σπρώχνεται από άλλους μαθητές τουλάχιστον μερικές φορές το μήνα. Ένα άλλο 8% των μαθητών ανέφεραν ότι τους χτυπούν ή τους σπρώχνουν μερικές φορές το χρόνο. Περίπου το 11% των μαθητών ανέφεραν ότι άλλοι μαθητές τους κοροϊδεύουν και το 8% ανέφεραν ότι γίνονται αντικείμενο δυσάρεστων φημών τουλάχιστον μερικές φορές το μήνα.
- Τα κορίτσια έχουν λιγότερες πιθανότητες από τα αγόρια να πέσουν θύματα σωματικής επίθεσης, αλλά είναι πιο πιθανό να γίνουν αντικείμενο κακών φημών.
- Υπάρχει μικρότερη συχνότητα εκφοβισμού σε σχολεία όπου οι μαθητές ανέφεραν ότι υπάρχει καλύτερο πειθαρχικό κλίμα στην τάξη και όπου οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι οι καθηγητές τους συμπεριφέρονται δίκαια.
- Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ, οι μαθητές που φοιτούν σε σχολεία όπου ο εκφοβισμός είναι συχνός, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, σημειώνουν 47 μονάδες χαμηλότερη βαθμολογία στις φυσικές επιστήμες από τους μαθητές σε σχολεία όπου ο εκφοβισμός εμφανίζεται λιγότερο συχνά. Η διαφορά αυτή είναι ίση με 25 μονάδες βαθμολογίας μετά τη συνεκτίμηση του κοινωνικοοικονομικού προφίλ του σχολείου.
- Οι μαθητές που εκφοβίζονται συχνά ήταν πιο πιθανό να αναφέρουν ότι οι γονείς τους δεν τους βοηθούν με τις δυσκολίες στο σχολείο από ό,τι οι μαθητές που δεν εκφοβίζονται συχνά.

Γονείς και οικογενειακό περιβάλλον

- Κατά μέσο όρο σε 18 χώρες και οικονομίες, το 82% των γονέων ανέφεραν ότι τρώνε το κύριο γεύμα με το παιδί τους γύρω από ένα τραπέζι, το 70% ανέφεραν ότι περνούν χρόνο μιλώντας απλώς με το παιδί τους και το 52% ανέφεραν ότι συζητούν για το πόσο καλά τα πάει το παιδί τους στο σχολείο κάθε μέρα ή σχεδόν κάθε μέρα. Οι μαθητές των οποίων οι γονείς ασχολούνται με αυτές τις δραστηριότητες τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα σημειώνουν υψηλότερη βαθμολογία στο επιστημονικό τεστ PISA και είχαν περισσότερες πιθανότητες να αναφέρουν ότι είναι πολύ ικανοποιημένοι από τη ζωή τους.
- Οι γονείς ανέφεραν την αδυναμία να πάρουν άδεια από την εργασία τους (που αναφέρθηκε από το 36% των γονέων), την ταλαιπωρία από τις ώρες των σχολικών συναντήσεων (που αναφέρθηκε από το 33% των γονέων) και την έλλειψη γνώσεων σχετικά με τον τρόπο συμμετοχής στις σχολικές δραστηριότητες (που αναφέρθηκε από το 17% των γονέων) ως τα πιο συνηθισμένα εμπόδια για τη συμμετοχή τους στις σχολικές δραστηριότητες.
- Η ικανοποίηση ενός μαθητή από τη ζωή σχετίζεται με τη σχετική του θέση στο σχολείο, όπως μετράται από τη διαφορά μεταξύ του πλούτου του και του πλούτου των άλλων μαθητών του σχολείου.
- Τα παιδιά των εργατών έχουν υψηλότερες προσδοκίες εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας όταν φοιτούν σε σχολεία με μεγάλο ποσοστό παιδιών εργατών.

Ικανοποίηση από τη ζωή μεταξύ 15χρονων μαθητών

Ποσοστό φοιτητών που ανέφεραν επίπεδο ικανοποίησης από τη ζωή 7 ή υψηλότερο σε κλίμακα από 0 έως 10

Οι χώρες και οι οικονομίες κατατάσσονται κατά φθίνουσα σειρά ως προς το ποσοστό των μαθητών που δήλωσαν ικανοποιημένοι από τη ζωή τους (ανέφεραν επίπεδο ικανοποίησης από τη ζωή τους 7 ή υψηλότερο σε κλίμακα από 0 έως 10). Πηγή: ΟΟΣΑ, βάση δεδομένων PISA 2015, πίνακας III.3.1.

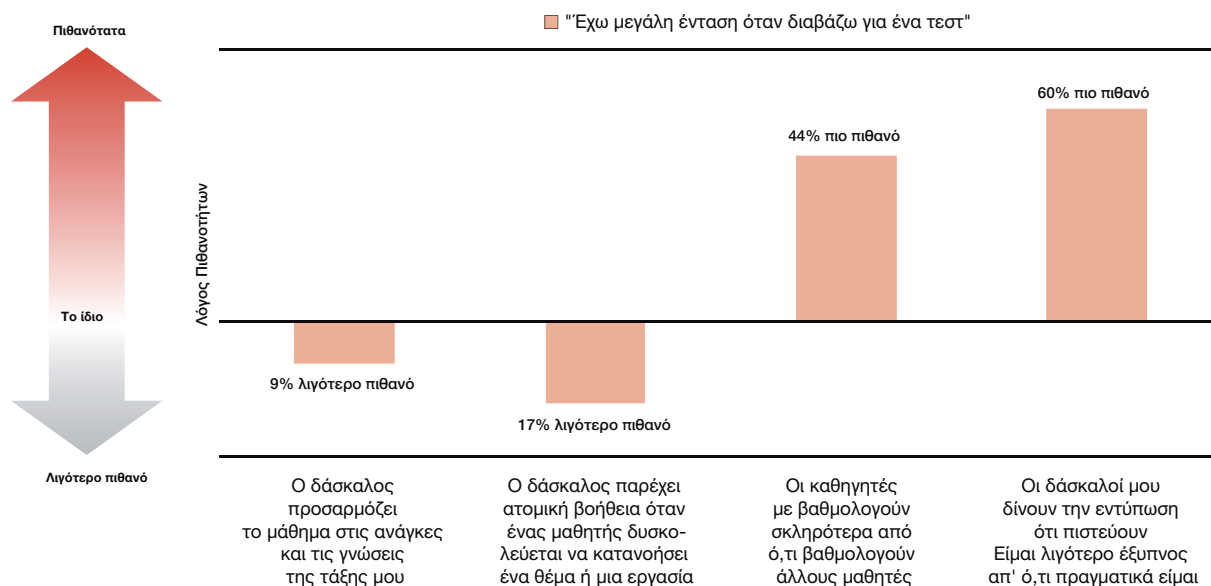

Χρήση του χρόνου των μαθητών εκτός σχολείου

- Περίπου το 6,6% των μαθητών στις χώρες του ΟΟΣΑ δεν ασκούν καμία μέτρια ή έντονη σωματική δραστηριότητα εκτός σχολείου, ενώ το ποσοστό των σωματικά αδρανών μαθητών είναι κατά 1,8 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο μεταξύ των κοριτσιών από ό,τι μεταξύ των αγοριών. Οι σωματικά δραστήριοι μαθητές έχουν λιγότερες πιθανότητες από εκείνους που δεν συμμετέχουν σε κανένα είδος σωματικής δραστηριότητας εκτός σχολείου να κάνουν κοπάνα από το σχολείο, να αισθάνονται παρείσακτοι στο σχολείο, να αισθάνονται πολύ ανήσυχτοι για τις σχολικές εργασίες ή να δέχονται συχνά εκφοβισμό.
- Οι μαθητές που κάνουν περισσότερη φυσική αγωγή στο σχολείο είναι επίσης πιο πιθανό να είναι σωματικά δραστήριοι και εκτός σχολείου.
- Η τακτική κατανάλωση δείπνου συνδέεται θετικά με την ικανοποίηση των εφήβων από τη ζωή, ιδίως μεταξύ των κοριτσιών.
- Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ, περίπου το 23% των μαθητών ανέφεραν ότι εργάζονται επί πληρωμή και το 73% ανέφεραν ότι εργάζονται στο σπίτι πριν ή μετά το σχολείο. Περισσότερα αγόρια από ό,τι κορίτσια εργάζονται επί πληρωμή και λιγότερα αγόρια από ό,τι κορίτσια κάνουν απλήρωτες δουλειές στο σπίτι.
- Οι μαθητές που εργάζονται επί πληρωμή είχαν περισσότερες πιθανότητες από εκείνους που δεν εργάζονται επί πληρωμή να αναφέρουν ότι αισθάνονται παρείσακτοι στο σχολείο, ότι έχουν χαμηλές προσδοκίες για περαιτέρω εκπαίδευση, ότι αργούν να πάνε στο σχολείο και ότι παραλείπουν το σχολείο.
- Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ, οι μαθητές περνούν περισσότερες από δύο ώρες στο διαδίκτυο κατά τη διάρκεια μιας τυπικής καθημερινής ημέρας μετά το σχολείο και περισσότερες από τρεις ώρες κατά τη διάρκεια μιας τυπικής ημέρας του Σαββατοκύριακου. Μεταξύ του 2012 και του 2015, ο χρόνος που αφιερώνεται στο διαδίκτυο εκτός σχολείου αυξήθηκε κατά 40 λεπτά την ημέρα τόσο τις καθημερινές όσο και τα Σαββατοκύριακα.
- Οι μαθητές που ξοδεύουν περισσότερες από έξι ώρες στο διαδίκτυο ανά καθημερινή ημέρα εκτός σχολείου είχαν περισσότερες πιθανότητες από τους μαθητές που ξοδεύουν λιγότερες ώρες στο διαδίκτυο να αναφέρουν ότι δεν είναι ικανοποιημένοι από τη ζωή τους ή ότι αισθάνονται μοναξιά στο σχολείο.

Οι πρακτικές των εκπαιδευτικών και το άγχος των μαθητών σχετικά με τη σχολική εργασία

Πιθανότητα οι μαθητές να είναι πολύ αγχωμένοι όταν μελετούν για ένα τεστ που σχετίζεται με τις πρακτικές των εκπαιδευτικών

Σημειώσεις: Για να είναι συγκρίσιμες οι τιμές κάτω από τη μονάδα και πάνω από τη μονάδα στο γράφημα, απεικονίζεται ένας λογαριθμικός μετασχηματισμός του λόγου των πιθανοτήτων. Η ερμηνεία του λόγου των πιθανοτήτων (σε όρους ποσοστιαίας μεταβολής της πιθανότητας του αποτελέσματος) αναφέρεται πάνω ή κάτω από κάθε ράβδο. Οι τιμές λαμβάνουν υπόψη τις διαφορές των μαθητών στο δείκτη οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής κατάστασης (ESCS) του PISA και τις επιδόσεις στις φυσικές επιστήμες. Όλες οι τιμές είναι στατιστικά σημαντικές. Πηγή: ΟΟΣΑ, βάση δεδομένων PISA 2015, πίνακας III.4.11.

Τα σχολεία μπορούν να ενισχύσουν τα κίνητρα των μαθητών να επιτύχουν και να χτίσουν την αυτοπεποίθησή τους

Τα σχολεία δεν είναι μόνο χώροι όπου οι μαθητές αποκτούν ακαδημαϊκές δεξιότητες- είναι επίσης κοινωνικά περιβάλλοντα όπου τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν τις κοινωνικές και συναισθηματικές ικανότητες που χρειάζονται για να ευδοκιμήσουν. Ωστόσο, παρά το παγκόσμιο ενδιαφέρον για την ευημερία των μαθητών, δεν υπάρχει συναίνεση σχετικά με το ποιες πολιτικές ή αλλαγές στα προγράμματα σπουδών απαιτούνται για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των εφήβων στο σχολείο.

Τα στοιχεία από το PISA 2015 δείχνουν ότι οι μαθητές διαφέρουν σημαντικά, τόσο μεταξύ όσο και εντός των χωρών, ως προς το πόσο ικανοποιημένοι είναι από τη ζωή τους, ως προς τα κίνητρά τους για να επιτύχουν, ως προς το πόσο ανήσυχoi αισθάνονται για τις σχολικές τους εργασίες, ως προς τη συμμετοχή τους σε σωματικές δραστηριότητες, ως προς τις προσδοκίες τους για το μέλλον, ως προς τις εμπειρίες τους από εκφοβισμό από τους συμμαθητές τους και ως προς την αντίληψή τους ότι αντιμετωπίζονται άδιστα από τους καθηγητές τους. Πολλές από αυτές τις διαφορές σχετίζονται με τα συναισθήματα των μαθητών για το πειθαρχικό κλίμα στην τάξη και για την υποστήριξη που τους παρέχουν οι καθηγητές τους.

Τα δεδομένα του PISA 2015 δείχνουν ότι το άγχος που σχετίζεται με τη σχολική εργασία είναι συχνό μεταξύ των εφήβων. Συχνά, αυτό το άγχος είναι η αντίδραση και η ερμηνεία των μαθητών στα λάθη που κάνουν - ή φοβούνται να κάνουν. Οι μαθητές των οποίων το κίνητρο να τα πάνε καλά στο σχολείο προέρχεται κυρίως από το φόβο να απογοητεύσουν τους άλλους ή από την επιθυμία να τα πάνε καλύτερα από τους συμμαθητές τους είναι πιο πιθανό να αναφέρουν άγχος στο σχολείο. Είναι σημαντικό τα σχολεία να εντοπίζουν τους μαθητές που υποφέρουν από έντονο άγχος και να διδάσκουν στους μαθητές αυτούς μεθόδους για να μαθαίνουν από τα λάθη και να διαχειρίζονται το άγχος τους.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να βοηθήσουν τους μαθητές να θέσουν μαθησιακούς στόχους σε κατάλληλο επίπεδο δυσκολίας και να επιβραβεύσουν την πρόοδο που σημειώνουν οι μαθητές προς αυτούς τους στόχους με τις πρακτικές ανατροφοδότησης και αξιολόγησης που εφαρμόζουν.

Τα σχολεία μπορούν να λειτουργήσουν ως κοινότητες φροντίδας μόνο αν έχουν αφοσιωμένους εκπαιδευτικούς

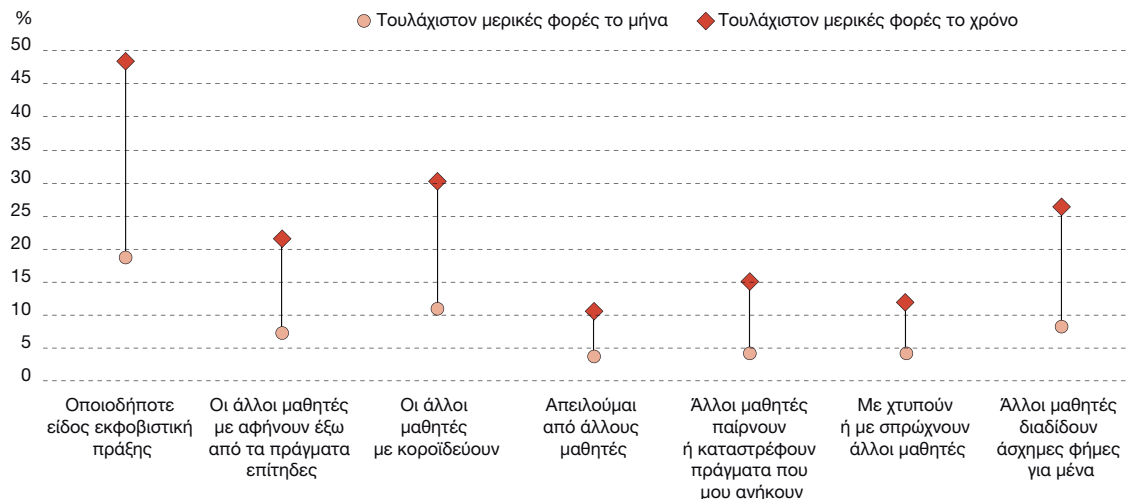
Οι δάσκαλοι που κατέχουν τις μεθόδους διαχείρισης της τάξης και των σχέσεων έχουν τα μέσα να δημιουργήσουν ικανοποιητικές και υποστηρικτικές σχέσεις με τους μαθητές τους, ακόμη και στα πιο δύσκολα πλαίσια.

Η δέσμευση αυτή των εκπαιδευτικών είναι ιδιαίτερα σημαντική για την καταπολέμηση του σχολικού εκφοβισμού. Τα στοιχεία της PISA 2015 δείχνουν ότι ένα μεγάλο ποσοστό μαθητών ανέφερε ότι έχει πέσει θύμα εκφοβισμού. Δεν υπάρχει μια ενιαία προσέγγιση για την πρόληψη του εκφοβισμού. Τα δεδομένα της PISA δείχνουν ότι υπάρχει λιγότερος αναφερόμενος εκφοβισμός σε σχολεία όπου οι μαθητές έχουν θετικές σχέσεις με τους καθηγητές τους. Ανάλυση των επιτυχημένων προγραμμάτων κατά του εκφοβισμού σε όλο τον κόσμο δείχνει ότι οι γονείς πρέπει να συμμετέχουν στον σχολικό σχεδιασμό και στην αντιμετώπιση του εκφοβισμού. Τα σχολεία πρέπει επίσης να συνεργάζονται με άλλα ιδρύματα και υπηρεσίες για να θέσουν σε εφαρμογή ολοκληρωμένα σχέδια πρόληψης και αντιμετώπισης.

Έκθεση των μαθητών στον εκφοβισμό

Ποσοστό μαθητών που ανέφεραν ότι δέχονται εκφοβισμό τουλάχιστον μερικές φορές το μήνα ή τουλάχιστον μερικές φορές το χρόνο (μέσος όρος ΟΟΣΑ)

Πηγή: ΟΟΣΑ, βάση δεδομένων PISA 2015, πίνακας III.8.1

Οι μαθητές, ακόμη και οι έφηβοι μαθητές, χρειάζονται την υποστήριξη των γονέων τους

Τα στοιχεία του PISA δείχνουν ότι οι 15χρονοι μαθητές των οποίων οι γονείς συμμετέχουν συστηματικά σε δραστηριότητες στο σπίτι μαζί τους, όπως το να τρώνε μαζί ένα γεύμα ή να περνούν χρόνο «απλά μιλώντας», όχι μόνο σημειώνουν υψηλότερη βαθμολογία, αλλά είναι και πιο ικανοποιημένοι από τη ζωή τους. Και οι μαθητές που θεωρούν ότι οι γονείς τους ενδιαφέρονται για τη σχολική τους ζωή έχουν καλύτερες επιδόσεις, ανέφεραν υψηλότερα κίνητρα επίδοσης και είναι πιο πιθανό να είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από τη ζωή τους σε σχέση με τους μαθητές που ανέφεραν έλλειψη γονικού ενδιαφέροντος.

Για ορισμένους γονείς, το να περνούν χρόνο μόνο μιλώντας με το παιδί τους είναι σπάνιο φαινόμενο- άλλοι δυσκολεύονται να συμμετάσχουν στη σχολική ζωή των παιδιών τους εξαιτίας των άκαμπτων προγραμμάτων εργασίας, της έλλειψης υπηρεσιών παιδικής μέριμνας ή των γλωσσικών εμποδίων. Τα σχολεία μπορούν να κάνουν πολλά για να βοηθήσουν τους γονείς να ξεπεράσουν αυτά τα εμπόδια.

Τα σχολεία μπορεί να αντικατοπτρίζουν τις υπάρχουσες ανισότητες στην ευρύτερη κοινωνία, αλλά οι διευθυντές των σχολείων μπορούν να εργαστούν για να μειώσουν τις επιπτώσεις αυτών των ανισοτήτων στη ζωή των μαθητών δημιουργώντας ένα σχολικό περιβάλλον φιλόξενο, ενθαρρυντικό και χωρίς αποκλεισμούς για όλους τους εκπαιδευτικούς, τα μέλη του προσωπικού και τους μαθητές.

Οι μαθητές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να ασκούνται, να τρέφονται υγιεινά και να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο με σύνεση.

Τα στοιχεία του PISA δείχνουν ότι οι σωματικά δραστήριοι μαθητές αναφέρουν υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης από τη ζωή τους. Ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα σπουδών φυσικής αγωγής και αγωγής υγείας μπορεί όχι μόνο να κάνει τους μαθητές να εκτιμήσουν τη μεγαλύτερη σωματική δραστηριότητα εκτός σχολείου, αλλά και να ενισχύσει τις δεξιότητες αλληλεπίδρασης και να προάγει την ψυχολογική ευημερία.

Το PISA δεν συλλέγει δεδομένα σχετικά με την εικόνα του σώματος των μαθητών- αλλά τα αποτελέσματα του PISA 2015 δείχνουν ότι ορισμένοι μαθητές, ιδίως τα κορίτσια, δεν τρώνε τακτικά τα γεύματά τους, πιθανώς επειδή έχουν μια μη ρεαλιστική ιδέα για το πώς μοιάζουν - ή πιστεύουν ότι «θα έπρεπε» να μοιάζουν. Οι προσπάθειες για την προώθηση της θετικής εικόνας του σώματος και των υγιεινών επιλογών του τρόπου ζωής μπορούν να ενσωματωθούν στο πρόγραμμα διδασκαλίας κάθε σχολείου ως τρόπος πρόληψης της εμφάνισης διατροφικών διαταραχών και όχι ως απάντηση στα υπάρχοντα προβλήματα.

Τα στοιχεία από το PISA δείχνουν επίσης ότι οι νέοι έχουν αγκαλιάσει πλήρως το διαδίκτυο ως εργαλείο κοινωνικοποίησης και πολλοί πιστεύουν ότι το διαδίκτυο είναι μια εξαιρετική πηγή για την αναζήτηση των πιο ενημερωμένων πληροφοριών. Οι έφηβοι συχνά περνούν πολλές ώρες στο διαδίκτυο. Η πρόληψη της κακής χρήσης του διαδικτύου στο σχολείο απαιτεί να διασφαλιστεί ότι οι τεχνολογίες χρησιμοποιούνται στο σχολείο για εκπαιδευτικές δραστηριότητες υψηλής ποιότητας - κάτι που με τη σειρά του απαιτεί επενδύσεις στην επαγγελματική ανάπτυξη και την ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών.

Για περισσότερες πληροφορίες

Επικοινωνία: Mario Piacentini (Mario.Piacentini@oecd.org)

Βλέπε: OECD (2017), *PISA 2015 Results (Volume III): Students' Well-Being, PISA, OECD Publishing, Παρίσι*, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264267510-en>.

Το παρόν έγγραφο δημοσιεύεται υπό την ευθύνη του Γενικού Γραμματέα του ΟΟΣΑ. Οι απόψεις που εκφράζονται και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται σε αυτό δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τις επίσημες απόψεις των χωρών μελών του ΟΟΣΑ.

Το παρόν έγγραφο και οποιοσδήποτε χάρτης που περιλαμβάνεται σε αυτό δεν θίγει το καθεστώς ή την κυριαρχία επί οποιουδήποτε εδάφους, την οριοθέτηση των διεθνών συνόρων και συνόρων και την ονομασία οποιουδήποτε εδάφους, πόλης ή περιοχής.

Τα στατιστικά στοιχεία για το Ισραήλ παρέχονται από τις αρμόδιες ισραηλινές αρχές και τελούν υπό την ευθύνη τους. Η χρήση των εν λόγω στοιχείων από τον ΟΟΣΑ δεν θίγει το καθεστώς των Υψιπέδων του Γκολάν, της Ανατολικής Ιερουσαλήμ και των ισραηλινών οικισμών στη Δυτική Όχθη σύμφωνα με τους όρους του διεθνούς δικαίου.

Αυτό το έργο είναι διαθέσιμο με την άδεια *Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 IGO* (CC BY-NC-SA 3.0 IGO). Για συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με το πεδίο εφαρμογής και τους όρους της άδειας χρήσης, καθώς και την πιθανή εμπλοκή χρήσης του παρόντος έργου ή τη χρήση των δεδομένων PISA, συμβουλευτείτε τους *Όρους και Προϋποθέσεις* στη διεύθυνση www.oecd.org.

Αρχικά εκδοθέν από τον ΟΟΣΑ με τον τίτλο : «Are students happy? PISA 2015 Results: Students' Well-Being», Pisa in Focus, No. 71, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b3a46696-en>.

Η μετάφραση δεν έγινε από τον ΟΟΣΑ και δεν πρέπει να θεωρείται επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ. Η ποιότητα της μετάφρασης και η συμφωνία της με τη γλώσσα του πρωτότυπου κειμένου είναι αποκλειστική ευθύνη του/της/των μεταφραστή/τριας/ών. Σε περίπτωση ασυμφωνίας ανάμεσα στην πρωτότυπη εργασία και στη μετάφραση, μόνο το πρωτότυπο κείμενο θα θεωρηθεί έγκυρο.

Η μετάφραση, προσαρμογή και γραφιστική επιμέλεια του κειμένου έγιναν στο πλαίσιο του Έργου «Δημιουργία Ερευνητικών Υποδομών, Επεξεργασία Ερευνητικού Υλικού και Επικοινωνία Αποτελεσμάτων Διεθνών Εκπαιδευτικών Ερευνών» με Επιστημονικό Υπεύθυνο τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Αναστάσιο Εμβαλωτή. Χρηματοδοτήθηκε βάσει της Προγραμματικής Σύμβασης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων μέσω του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025.